

Seat No. _____

HV-004-017204

M. Ed. (Sem. II) Examination

May - 2023

CC-08 : Philosophical Perspective of Education

Faculty Code : 004

Subject Code : 017204

Time : $2\frac{1}{2}$ / Total Marks : 70

- 1 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 6
- (1) શિક્ષકને જ્ઞાનમીમાંસા કઈ રીતે ઉપયોગી છે?
- (2) આદર્શવાદની દૃષ્ટિએ શિક્ષણનાં હેતુઓ ટૂંકમાં જણાવો.
- (3) ઉપનિષદોની શિક્ષણની માન્યતા કે હેતુઓ કયાં છે ?
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 8
- (1) પ્રકૃતિવાદની દૃષ્ટિએ શિક્ષણ પદ્ધતિ ચર્ચો.
- (2) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (3) શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાને કેન્દ્રમાં રાખી કર્મનિષ્ઠા કે કર્મયોગ સમજાવો.
- 2 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 6
- (1) ઉપનિષદનો કેન્દ્રિય વિચાર રજૂ કરો.
- (2) ભારતીય અખંડમંડલાકાર વિકાસનો અર્થ આપો.
- (3) જૈન દર્શનનો કેન્દ્રિય વિચાર જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 8
- (1) શ્રી અરવિંદે આપેલા શિક્ષણના હેતુ અને મૂલ્ય શિક્ષણની ચર્ચા કરો.
- (2) તત્ત્વમીમાંસા અને જ્ઞાનમીમાંસાની તુલના કરો.
- (3) ભગવદ્ ગીતાના સંદર્ભમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.

- 3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 6
- (1) પરમાત્મા શબ્દની વ્યુત્પત્તિ અને અર્થ જણાવો.
 - (2) વાસ્તવવાદ મુજબ શિક્ષણનાં હેતુઓ જણાવો.
 - (3) એકાત્મ તત્ત્વનાં શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 8
- (1) જૈન દર્શનનાં સંદર્ભમાં શિક્ષણની માન્યતા અને શિક્ષકને ઉપયોગિતાની ચર્ચા કરો.
 - (2) ચૈતન્ય સંદર્ભમાં જ્ઞાન સર્જન પ્રણાલીની ચર્ચા કરો.
 - (3) મહાત્મા ગાંધીનું અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ શિક્ષણ દર્શન ચર્ચો.
- 4 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 6
- (1) સ્વામી વિવેકાનંદના મતે અધ્યયન - અધ્યાપન પદ્ધતિ જણાવો.
 - (2) મહર્ષિ પતંજલિ યોગ વિદ્યાની શિક્ષકને ઉપયોગિતા જણાવો.
 - (3) પ્રયોજનવાદની મર્યાદાઓ જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 8
- (1) ટૂંકનોંધ લખો : મૂલ્યમીમાંસા
 - (2) પ્રકૃતિવાદની દૃષ્ટિએ શિક્ષણ પદ્ધતિ ચર્ચો.
 - (3) મહર્ષિ પતંજલિની અષ્ટાંગ યોગ વિદ્યાની શિક્ષણની માન્યતા ચર્ચો.
- 5 નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ સાતના જવાબ આપો : 14
- (1) આદર્શવાદની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 - (2) શ્રી અરવિંદના મતે શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) કર્મના મુખ્ય પ્રકારોના નામ જણાવો.
 - (4) તત્ત્વજ્ઞાનની શાખાઓના નામ જણાવો.
 - (5) નિસર્ગવાદની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 - (6) ઉપનિષદ એટલે શું ?
 - (7) સ્વામી વિવેકાનંદની કેળવણીની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 - (8) ગાંધીજીની કેળવણીની કોઈ પણ એક વ્યાખ્યામાં લખો.
 - (9) શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાની કેળવણીની કોઈ એક વ્યાખ્યા લખો.
 - (10) વાસ્તવવાદની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

ENGLISH VERSION

- 1** (A) Answer the following questions : (any two) **6**
- (1) How is Epistemology useful to teachers?
 - (2) Describe the educational objectives of idealism in short.
 - (3) What are the objectives and belief of Upanishad?
- (B) Answer the following questions : (any two) **8**
- (1) Discuss the teaching method according to Naturalism.
 - (2) Explain the importance of project method.
 - (3) Explain 'Karmyog' and 'Karmnishtha' in the context of 'Shrimad Bhagwad Gita'.
- 2** (A) Answer the following questions : (any two) **6**
- (1) Give the central idea of the Upanishad.
 - (2) Give the meaning of Indian Akhandmandlakar development.
 - (3) State the central idea of Jain Philosophy.
- (B) Answer the following questions : (any two) **8**
- (1) Discuss the objectives and value education given by Shri Arvind.
 - (2) Compare Metaphysics and epistemology.
 - (3) Discuss the topics covered in the syllabus in the context of Bhagwad Gita.
- 3** (A) Answer the following questions : (any two) **6**
- (1) Explain the etymology and meaning of word 'Parmatma'.
 - (2) Give the educational objectives according to 'Realisam'.
 - (3) State the educational implications of 'Ekatom Tatva'.
- (B) Answer the following questions : (any two) **8**
- (1) Discuss the belief of education and its usefulness to the teacher in the context of Jain philosophy.
 - (2) Discuss in detail the knowledge generation process in the context of Chaitanya.
 - (3) Explain Mahatma Gandhi's education Philosophy included in the curriculum.

- 4 (A) Answer the following questions : (any two) 6
- (1) Discuss the teaching learning method according to Swami Vivekanand.
 - (2) State the usefulness of 'Maharshi Patanjali Yog Vidhya for teacher.
 - (3) State the limitations of pragmatism.
- (B) Answer the following questions : (any two) 8
- (1) Write short note on 'Axology'.
 - (2) Discuss the teaching method in the context of 'Naturalism'.
 - (3) Discuss the educational belief of 'Maharshi Patanjali Astang Yog Vidhya'.
- 5 Answer the following questions : (any seven) 14
- (1) Give the concept of idealism.
 - (2) State the educational concept according to Shri Arvind.
 - (3) Give the name of types of Karma.
 - (4) Give the name of branches of Philosophy.
 - (5) Give the concept of Naturalism.
 - (6) What is 'Upnishad'?
 - (7) State the concept of education in context of Swami Vivekanand.
 - (8) Give the definition of education in reference to Gandhiji.
 - (9) Give the definition of education in reference of Bhagwad Gita.
 - (10) Give the concept of realism.
-